

ZAŁĄCZNIKI

Nazwa zamierzenia budowlanego

Remont muru ogrodzenia oraz kaplicy w murze w ramach zadania pn.: „Renowacja murów ogrodzenia przy kościele pw. Św. Marcina Biskupa w Mogilnie”

Adres obiektu budowlanego

Mogilno, 33-326 Mogilno

Kategoria obiektu budowlanego

VIII - inne budowle

Nazwa jedn. ewidencyjnej, nazwa i numer obrębu ewidencyjnego oraz numery działek ewidencyjnych

Jedn. ewidencyjna: 121006_2 Korzenna

obręb: 0010 Mogilno

działka ewidencyjna nr: 305/2

Imię i nazwisko lub nazwę inwestora oraz jego adres

Parafia Rzymskokatolicka w Mogilnie

Mogilno 145

33-326 Mogilno

Spis zawartości

Dokumenty dołączone do projektu

Projektant

mgr inż. arch. Marek Krzyszoń

specjalność architektoniczna

upr. nr MPOIA/065/2019

1. Spis zawartości str. 1
2. Pozwolenie konserwatorskie str. 2
3. Informacja bioz str. 3-5
4. Opinia techniczna o stanie technicznym muru str. 6-8
5. Program robót budowlanych str. 9-15

Nowy Sącz, dnia 17.05.2024 r.
„Wobec niezaskarżenia niniejszej decyzji
w czasie i trybie ustawowo przewidzianym,
stała się ona ostateczna i wykonalna”
z dniem 21.05.2024r.

POZWOLENIE nr 163/2024

Małopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków

Na podstawie art. 104 § 1 i art. 107, art. 127, art. 129, Ustawy z dnia 14 czerwca 1960 roku Kodeks Postępowania Administracyjnego (t. j. Dz.U. z 2024 r. poz. 572), a także art. 36 ust. 1 pkt 1 oraz art. 89 pkt 2 i art. 91 ust. 4 pkt 4 Ustawy z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t. j. Dz.U. z 2022 r. poz. 840 ze zm.) oraz § 1, ust. 1, pkt 1, § 12 i § 13 Rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 2 sierpnia 2018 r. w sprawie prowadzenia prac konserwatorskich, prac restauratorskich i badań konserwatorskich przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków albo na Listę Skarbów Dziedzictwa oraz robót budowlanych, badań architektonicznych i innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków, a także badań archeologicznych i poszukiwań zabytków (Dz.U. z 2018 r. poz. 1609).

po rozpatrzeniu wniosku z dnia 26.04.2024 r. (data wpływu: 26.04.2024 r.) uzup. 17.05.2024 r., złożonego przez: Parafię Rzymskokatolicką w Mogilnie, w imieniu której działa ks. mgr Emil Myszkowski Proboszcz parafii, repr. przez pełnomocnika P. Marka Krzysztonia, Biała Niżna budynek SZPU, 33-330 Grybów, w sprawie wydania pozwolenia Małopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków na remont muru ogrodzenia oraz kaplicy w murze w ramach zadania pn.: „Renowacja murów ogrodzenia przy kościele pw. Św. Marcina Biskupa w Mogilnie” – dz. nr 305/2 Mogilno, jednostka ewidencyjna Korzenna

Małopolski Wojewódzki Konserwator Zabytków

p o z w a l a

Wnioskodawcy na prowadzenie robót budowlanych oraz prac konserwatorskich przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków – zespół kościoła parafialnego p. w. św. Marcina w Mogilnie, gmina Korzenna - nr rej. **Ks. A-700**, decyzja WKZ z dnia 28.06.1993 r. L.dz. PSOZ-5340-1/93

w zakresie: remontu muru ogrodzenia ora kaplicy w murze w ramach zadania pn.: „Renowacja murów ogrodzenia przy kościele pw. Św. Marcina Biskupa w Mogilnie” – dz. nr 305/2 Mogilno - w granicach wniosku, według załączonego projektu zagospodarowania pn.: „Remont muru ogrodzenia oraz kaplicy w murze w ramach zadania pn.: „Renowacja murów ogrodzenia przy kościele pw. Św. Marcina Biskupa w Mogilnie” - oprac. mgr inż. arch. Marek Krzysztoń, kwiecień 2024 r. oraz programu prac konserwatorskich kaplica św. Anny wraz z wyposażeniem i mur przykościelny z kapliczką na terenie parafii św. Marcina Biskupa w Mogilnie (pow. nowosądecki) oprac. dr Magdalena Szymańska, Kraków, wrzesień 2022 r.

Pozwolenie nin. jest ważne do dnia: **31.05.2026 r.**

Pozwolenie niniejsze wydane jest z jednoczesnym nałożeniem zobowiązań do przestrzegania następujących warunków:

1. Obowiązku kierowania robotami budowlanymi i wykonywania nadzoru inwestorskiego przez osoby spełniające wymagania, o których mowa w art. 37c ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami oraz obowiązku kierowania pracami konserwatorskimi albo samodzielnego ich wykonywania przez osobę spełniającą wymagania, o których mowa odpowiednio w art. 37a ust. 1 i 2 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.
2. Przekazania wojewódzkiemu konserwatorowi zabytków nie później niż w terminie 14 dni przed dniem rozpoczęcia prac, a w toku prac na 14 dni przed dokonaniem zmiany osoby, o której mowa w pkt 1:
 - a) imienia, nazwiska i adresu osób o których mowa w pkt. 1,
 - b) dokumentów potwierdzających spełnienie przez te osoby wymagań, o których mowa w art. 37c i art. 37a ust. 1 i 2 ustawy
 - c) oświadczenia osoby, o której mowa w pkt 1, o przyjęciu przez tę osobę obowiązku kierowania robotami budowlanymi albo wykonywania nadzoru inwestorskiego.
 - d) oświadczenia osoby, o której mowa w pkt 1, o przyjęciu przez tę osobę obowiązku kierowania tymi pracami albo samodzielnego ich wykonywania.
3. Wnioskodawca zobowiązany jest do pisemnego zawiadomienia Małopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków o terminie rozpoczęcia i zakończenia wskazanych w pozwoleniu prac przynajmniej 3 dni przed rozpoczęciem tych czynności (wymóg ten dotyczy także odbiorów częściowych).
4. Wnioskodawca zobowiązany jest do niezwłocznego zawiadomienia Małopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków o zagrożeniach lub nowych okolicznościach ujawnionych w trakcie prowadzenia wskazanych w pozwoleniu prac, mogących mieć wpływ na przyjęty zakres i termin realizacji.
5. Wnioskodawca zobowiązany jest do prowadzenia dokumentacji przebiegu wskazanych w pozwoleniu prac, w sposób umożliwiający jednoznaczną identyfikację i dokładną lokalizację przestrzenną wszystkich czynności, użytych materiałów oraz dokonanych odkryć i przekazania ich wojewódzkiemu konserwatorowi zabytków w terminie 3 miesięcy od dnia zakończenia tych prac.
6. Wnioskodawca zobowiązany jest do dokonywania odbioru częściowego i końcowego wykonanych prac konserwatorskich z udziałem wojewódzkiego konserwatora zabytków oraz w terminie uzgodnionym z Wojewódzkim Urzędem Ochrony Zabytków w Krakowie – Delegaturą w Nowym Sączu.
7. Wnioskodawca zobowiązany jest zapewnić nadzór archeologiczny przy robotach ziemnych – na podstawie osobnego pozwolenia na prowadzenie badań archeologicznych, uzyskanego przed rozpoczęciem prac.

Informacja dotycząca zasad przetwarzania danych osobowych przez Administratora oraz praw osób, których dane są przetwarzane została zamieszczona na stronie <https://www.wuoz.malopolska.pl/>

Za zgodność
kserokopii z oryginałem
mgr inż. arch. Marek Krzysztoń

Informacja dotycząca bezpieczeństwa i ochrony zdrowia

zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 23 czerwca 2003 r.

(Dz. U. Nr 120 z dnia 10 lipca 2003 r. Poz. 1133)

Nazwa, adres obiektu budowlanego:

Remont muru ogrodzenia oraz kaplicy w murze w ramach zadania pn.: „Renowacja murów ogrodzenia przy kościele pw. Św. Marcina Biskupa w Mogilnie”

Lokalizacja obiektu:

Jedn. ewidencyjna: 121006_2 Korzenna

obręb: 0010 Mogilno

działka ewidencyjna nr: 305/2

Imię i nazwisko inwestora, adres:

Parafia Rzymskokatolicka w Mogilnie

Mogilno 145

33-326 Mogilno

Imię i nazwisko,
adres projektanta sporządzającego informację.

mgr inż. arch. Marek Krzysztoń

Biała Niżna 781

33-330 Grybów

tel. 693 533 076

Zakres robót dla całego zamierzenia budowlanego

1. Roboty ziemne - nie dotyczy
1. Roboty ciesielskie - nie dotyczy
2. Roboty betoniarskie - roboty związane z układaniem kamienia
3. Roboty zbrojarskie - nie dotyczy
4. Roboty murarskie - nie dotyczy.
5. Roboty dekarские i blacharskie - nie dotyczy.
6. Roboty izolacyjne - nie dotyczy
7. Roboty podłogowe - nie dotyczy
8. Roboty instalacyjne - nie dotyczy
9. Montaż stolarki okiennej i drzwiowej - nie dotyczy.
10. Roboty tynkarskie - nie dotyczy
11. Roboty malarskie i impregnacyjne - impregnacja kamienia

Kolejność realizacji poszczególnych obiektów.

Mur ogrodzeniowy

Wykaz istniejących obiektów budowlanych.

Działka zabudowana jest budynkiem kościoła pw. św. Marcina Biskupa, kaplicą przykościelną tzw. „kaplica w murze”, kaplicą pw. św. Anny, dzwonnica i murem kamiennym ogrodzeniowym.

Wskazanie elementów zagospodarowania działki lub terenu, które mogą stwarzać zagrożenie bezpieczeństwa i zdrowia ludzi.

Przy realizacji przedmiotowego zadania nie występują prace szczególnie niebezpieczne w rozumieniu Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 27 sierpnia 2002 r. wymagające instruktażu. Prowadzone prace są typowe, wykonywane z typowych materiałów budowlanych, przy użyciu powszechnie stosowanych narzędzi.

Wskazanie dotyczące przewidywanych zagrożeń występujących podczas realizacji robót budowlanych, określające skalę i rodzaje zagrożeń oraz miejsce ich występowania.

Zagrożeniami występującymi podczas realizacji przedmiotowego zamierzenia inwestycyjnego są:

a/ zagrożenie przysypania ziemią w trakcie prowadzonych prac ziemnych.

Nie dotyczy

b/ zagrożenie spowodowane użytkowaniem narzędzi ręcznych, urządzeń elektrycznych i elektronarzędzi takich jak:

piła tarczowa, piła ręczna elektryczna lub spalinowa betoniarka, wiertarka, młoty udarowe wiercące, itp.

Dla zminimalizowania skali zagrożeń należy

1. stanowiska piły tarczowej utrzymywać w należytych porządku
2. tymczasowa instalacja zasilająca plac budowy winna być umieszczona na stojakach lub powinna być podwieszona, kable zasilające, przedłużacze winny być wykonane zgodnie z przepisami branżowymi przez uprawnionego elektryka i sprawdzone pod względem skuteczności zerowania oporności izolacji. Samodzielne przeróbki instalacji elektrycznej są zabronione.
3. dla zabezpieczenia przed osobami postronnymi umieścić w widocznych miejscach tablice ostrzegawcze z napisem: „Uwaga! Napięcie! Nie dotykać”

c/ zagrożenie upadku z wysokości przy robotach związanych z deskowaniem ścian zewnętrznych.

Nie dotyczy

d/ roboty wykonywane pod lub w pobliżu przewodów linii elektroenergetycznych i gazowych

Nie dotyczy

Wskazanie sposobu prowadzenia instruktażu pracowników przed przystąpieniem do realizacji robót szczególnie niebezpiecznych.

Instruktażu pracownikom przed przystąpieniem do realizacji robót szczególnie niebezpiecznych winien udzielić kierownik budowy lub robót bezpośrednio przed rozpoczęciem prac.

Wskazanie środków technicznych i organizacyjnych zapobiegających niebezpieczeństwom wynikającym z wykonywania robót budowlanych w strefach szczególnego zagrożenia zdrowia lub w ich sąsiedztwie, w tym zapewniających sprawna komunikację, umożliwiającą szybka ewakuację na wypadek pożaru, awarii i innych zagrożeń.

Plac budowy jest ogrodzony trwałym ogrodzeniem, uniemożliwiającym przedostanie się na teren budowy osób trzecich. Obowiązkiem Inwestora jest zabezpieczenie wszystkim zatrudnionym na budowie pracownikom średniej ochrony indywidualnej (odzieży ochronnej, kasków, okularów ochronnych, rękawic roboczych) i innych niezbędnych zabezpieczeń przed skutkami zagrożeń. Przygotować miejsce na składowanie materiałów, zaplecze socjalne dla zatrudnionych pracowników. Miejsce do składowania materiałów należy przygotować w takim miejscu, aby nie utrudniać bezpośredniego dostępu do kaplicy (komunikacji) w celu umożliwienia szybkiej ewakuacji na wypadek pożaru, awarii i innych zagrożeń. W przypadku awarii, pożaru i innych zagrożeń należy natychmiast powiadomić służby ratownicze, których telefony znajdują się na tablicy informacyjnej budowy.

Telefon alarmowy - 112

Policja - 997

Straż pożarna - 998

Pogotowie ratunkowe - 999

Opracował

mgr inż. arch. Marek Krzysztoń

specjalność architektoniczna

upr. bud. nr MPOIA/065/19

specjalność konstrukcyjno budowlana

upr. bud. nr MAP/0029/PWOK/04

Obiekt:

Mur kamienny przy kościele pw. Św. Marcina Biskupa z Tours w Mogilnie

Lokalizacja:

Jedn. ewidencyjna: Gmina Korzenna

obręb: Mogilno, dz. ewid. nr: 305/2

Inwestor:

Parafia Rzymskokatolicka w Mogilnie

Mogilno 145, 33-326 Mogilno

Opinia techniczna o stanie technicznym muru kamiennego oraz kaplicy w murze przy kościele pw. Św. Marcina Biskupa z Tours w Mogilnie

Przedmiotowy budynek kościoła od strony drogi powiatowej jest ogrodzony murem kamiennym z dwoma bramami: od strony wschodniej oraz zachodniej. Mur zlokalizowany jest w bezpośrednim sąsiedztwie drogi powiatowej. Mur wg źródeł pochodzi z końca XVIII wieku. Zewnętrzna i wewnętrzna warstwa muru wykonana jest z kamienia łamanego. Konstrukcja muru typu Opus Emplectum. Jest to technika budowlana, polegająca na układaniu zewnętrznej i wewnętrznej części muru z naturalnych, dobieranych bloków kamiennych i wypełnianiu przestrzeni między nimi kruszonym kamieniem zalany zaprawą. Część muru od strony placu przykościelnego w części wschodniej jest otynkowana. Odcinek otynkowanego muru liczy około 40,40 m. Ciężko dociec, czy to są tylko pozostałości po tynku na całym murze czy tylko niedokończony zakres. W trakcie oględzin muru nie zauważono w pozostałych częściach muru śladów po tynku. Mur na przełomie wieków był poddany kilku remontom min. w 1891 roku, 1930 roku oraz kilka razy w XX wieku.

Część muru od strony wschodniej posiada nakrywę z blachy stalowej. Blacha ta jest przymocowana do elementów drewnianych zamocowanych w murze. Nie posiada regularnej konstrukcji. Sądzi się, że pokrycie części muru blachą stanowi efekt napraw w poprzednich latach. Wskazuje na to lokalizacja. Pozostała część muru pokryta jest nakrywą kamienną składającą się na szerokości z dwóch płaskich kamieni łączonych zaprawą. Obecnie na znacznej długości do muru dolega chodnik drogi powiatowej. Chodnik ten został wykonany kilka lat temu. Wcześniej przy murze znajdował się rów odwadniający drogę powiatową do którego min. poprzez rury drenarskie pod murem odprowadzana była woda z rynien dachu kościoła. Spowodowało to deformacje oraz osiadanie muru w tych miejscach. W obecnych czasach na drodze powiatowej przy której zlokalizowany jest przedmiotowy mur kamienny odbywa się ruch kołowy o znacznym nasileniu – znacznie większym niż w czasach gdy mur powstawał. Od ruchu kołowego powstają drgania które ujemnie wpływają na mur. Jeśli mur w najbliższym czasie nie zostanie poddany naprawie może ulec samoistnemu zniszczeniu. Od strony zachodniej w nakrywie muru pojawiają się szczeliny przez które do wnętrza muru przedostaje się woda. Pomimo podjętych prób naprawy tych pęknięć powstają nadal szczeliny w pokryciu. Mur nie posiada żadnego fundamentu. Jest ułożony wprost na gruncie. Ziemia tworząca rów przydrożny z biegiem czasu ulegała rozmoknięciu na skutek nawodnienia rowu. W wyniku tego mur zaczął rozwarstwiać się i osiadać. Osiadanie muru zwiększały korzenie drzew posadzonych dawniej w bliskiej odległości od muru. Gdy system korzeniowy rozrósł się, zwiększyło się jego oddziaływanie na mur. Skutek osiadania muru możemy zauważyć na całej długości a najwięcej od strony zachodniej na łuku muru oraz od strony wschodniej również na łuku gdzie mur jest znacznie nachylony. W tej części muru nastąpiły największe jego deformacje na skutek osiadania – utraty nośności podłoża gruntowego na wskutek rozmakania którego przyczyną był rów przydrożny.

Wnioski.

Biorąc pod uwagę powyższe opisy uszkodzeń muru należy przyjąć, że brak działań zmierzających do naprawy muru spowoduje jego zniszczenie oraz zniszczenie kaplicy grobowej której fundament jest częścią muru. Należy bezwzględnie przeprowadzić naprawę muru na całej jego długości. **Zalecany sposób naprawy poprzez przebudowę łącznie z budową nowego fundamentu, wzmocnieniem gruntu pod murem poprzez jego wymianę na żwir lub poprzez iniekcję firmowej zaprawy.** Remontowi należy poddać również kaplicę w murze w zakresie nowych tynków zewnętrznych, remont pokrycia dachu tj remont więźby wraz z poszyciem. Należy rozważyć również wycinkę drzew które powodują uszkodzenie muru. W miejsce wyciętych drzew należy dokonać nowych nasadzeń. Uszkodzenia muru najlepiej obrazuje dołączona dokumentacja fotograficzna.

PROJEKTANT
mgr inż. arch. **MAREK KRZYSZTOŃ**
Uprawnienia budowlane do projektowania
i kierowania robotami budowlanymi
bez ograniczeń w spec. architektonicznej
nr ewidencyjny: MPOTA/065/2019
tel. kom. 693 533 076

Dokumentacja fotograficzna

Widoczne fragmenty muru w dolnej części ogrodzenia przy kaplicy św. Anny. Widoczne pokrycie muru blachą.

Widoczny mur w dolnej części ogrodzenia przy wejściu na plac kościelny przy kaplicy św. Anny. Widoczne uszkodzenia, rozwarstwienia mury oraz przechylenia na skutek osiadania.

Na pierwszej fotografii widać połączenie muru z kaplicą w murze – widoczne odspajające się kamienie muru. Na drugiej fotografii widoczny fragment muru w górnej części przy wejściu głównym. Widać uszkodzenia muru oraz nakrycia kamiennego. Brak naprawy doprowadzi do szybkiej destrukcji ogrodzenia.

Widoczne resztki tyku od strony wewnętrznej oraz przechylenie się muru na zakręcie. Pozostawienie muru bez naprawy doprowadzi w niedługim czasie do jego zawalenia się na skutek osiadania oraz drgań od pojazdów poruszających się drogą powiatową.

Na pierwszej fotografii widoczne efekty osiadania muru od strony wewnętrznej – placu kościelnego. Na drugiej fotografii widoczne osiadanie muru od strony zewnętrznej – tj. od strony drogi powiatowej.

Widoczny mur od strony drogi powiatowej. Widoczne przemurowania muru na skutek osiadania w miejscach odwodnień z placu kościelnego. Na drugiej fotografii widoczne są pęknięcia nakrywy muru. Mimo prób naprawy szczeliny w nakrywie powiększają się. Woda dostaje się do wnętrza muru powodując jego uszkodzenia. Brak robót remontowych spowoduje jego uszkodzenie w najbliższym czasie.

Program robót budowlanych dla remontu i przebudowy muru ogrodzeniowego oraz kaplicy w murze przy kościele pw św Marcina Biskupa w Mogilnie

Obiekt: Mur kamienny oraz kaplica w murze przy kościele pw. Św. Marcina Biskupa z Tours w Mogilnie

Nazwa zamierzenia: Remont muru ogrodzenia oraz kaplicy w murze w ramach zadania pn.: „Renowacja murów ogrodzenia przy kościele pw. Św. Marcina Biskupa w Mogilnie”

Lokalizacja: Jedn. ewidencyjna: Gmina Korzenna obręb: Mogilno, dz. ewid. nr: 305/2,

Inwestor: Parafia Rzymskokatolicka w Mogilnie Mogilno 145, 33-326 Mogilno

Opracował:

mgr inż. arch. Marek Krzysztoń
specjalność architektoniczna
upr. nr MPOIA/065/2019

specjalność konstrukcyjno-budowlana
upr. nr MAP/0029/PWOK/04

Opis naprawy muru ogrodzeniowego oraz kaplicy w murze,

Projektuje się remont oraz przebudowę istniejącego muru kamiennego wokół Kościoła pw. Św. Marcina Biskupa z Tours oraz remont kaplicy w murze w ramach zadania pn „Renowacja murów ogrodzenia przy kościele pw. Św. Marcina Biskupa w Mogilnie”. Obecny mur jest w złym stanie technicznym i przy braku remontu grozi zawaleniem się w najbliższym czasie. Również kaplica znajdująca się w obrębie muru jest w złym stanie technicznym. Przedmiotowy mur ogrodzeniowy wykonany jest całkowicie z kamienia w technologii wznoszenia „opus emplectum”. Jest to technika budowlana, polegająca na układaniu zewnętrznej i wewnętrznej części muru z ociosanych bloków kamiennych i wypełnianiu przestrzeni między nimi kruszonym kamieniem zalanym zaprawą z gliny. Zewnętrzne ściany są spajane poprzecznie ułożonymi ciosami kamiennymi.

Mur zlokalizowany jest na działkach: dz. ewid. nr: 305/2. Mur całkowicie zlokalizowany jest na działce parafialnej nr 305/2. Szczegóły na dołączonym zagospodarowaniu terenu.

W celu zachowania pierwotnej i oryginalnej technologii w jakiej mur był wznoszony, zaleca się pozostawienie tzw „świadków” części istniejącego muru. Po analizie stanu technicznego całego muru zaleca się pozostawienie części muru przy bramach. Jest to mur w najlepszym stanie technicznym, najbardziej oddalony od drogi oraz od rowu przydrożnego.

Przebieg robót związanych z remontem muru

Przebieg robót związanych z remontem muru przedstawia się następująco. W pierwszej kolejności rozebrać istniejące fragmenty muru będące w najgorszym stanie technicznym - uszkodzone. Roboty rozbiórkowe należy przeprowadzać odcinkami 5-10 m. Po rozebraniu części muru należy bardzo dokładnie wyselekcjonować materiał kamienny z którego był wykonany mur w celu późniejszego odtworzenia. Zaleca się wykonanie dokładnej dokumentacji fotograficznej, oznaczenia kamieni. Po rozebraniu muru należy wykonać wykopy w celu wykonania ławy żwirowej wys 40 cm. Na ławie żwirowej należy wykonać ławę fundamentową zbrojoną wys 40 cm. Z ławy w środkowej części należy wykonać rdzeń/trzpień wokół którego wykonane będą dwie warstwy muru – od strony wewnętrznej oraz od zewnętrznej. Ma to na celu wzmocnienie struktury muru, uodpornienie na drgania od ruchu samochodów na drodze powiatowej. Górna część muru zostanie odtworzona w formie istniejącego już muru. Przy prowadzeniu robót rozbiórkowych od strony drogi wojewódzkiej należy rozebrać część chodnika w celu właściwego wykonania nowego muru. Prowadzenie robót związanych z wykonywaniem podbudowy i fundamentu nowego muru, bez rozbiórki części chodnika i późniejszym odtworzeniu, podbudowa pod chodnikiem może skutkować uszkodzeniem chodnika. Od strony wewnętrznej zaleca się podczas prowadzenia w/w robót wykonać szerszy wykop w celu dostępu do dolnych części muru. Dzięki obustronnym poszerzeniom wykopu będzie możliwy dostęp do dolnych partii muru w celu wykonania izolacji przeciwwodnej.

Część muru od strony placu przykościelnego jest otynkowana. Odcinek otynkowanego muru liczy około 20,5 m. Ciężko dociec, czy to są tylko pozostałości po tynku na całym murze czy tylko niedokończony zakres. W trakcie oględzin muru nie zauważono w pozostałych częściach śladów po tynku. Mur na przełomie wieków był poddany kilku remontom min. w 1891 roku, 1930 roku oraz kilka razy w XX wieku. Da się to zauważyć w miejscach gdzie było odwodnienie - są tam fragmenty muru o innych wielkościach kamienia, innym sposobie wiązań odbiegającym od pozostałej części. W przeszłości mur był również powiększany - nastąpiło jego przedłużenie obejmujące w całości kaplicę Św. Anny. Reasumując – aby zachować w całości muru wążek kamienny należy usunąć istniejący w/w tynk podczas prowadzenia robót rozbiórkowych. Usunąć należy mechanicznie z zachowaniem jak największych środków ostrożności tak, aby nie uszkodzić struktury kamiennej muru. Po dokładnym przyjrzeniu się strukturze wiązań muru, kształtom użytych poszczególnych elementów kamiennych

można stwierdzić, że ten mur był wznoszony z kamienia w celu ukazania jego struktury - ekspozycji kamienia. Znaczna część posiada regularne kształty. Tynk mógł być naniesiony w celu ochrony kamienia, miał chronić kamień piaskowcowy z którego wykonany jest mur przed czynnikami atmosferycznymi. Jest to najprostsza metoda ochrony kamiennych murów przed degradacją. Dzisiaj mamy do dyspozycji szereg środków ochronnych - impregnatów które w doskonały sposób będą chronić mur wraz delikatnym rysunkiem spoin muru.

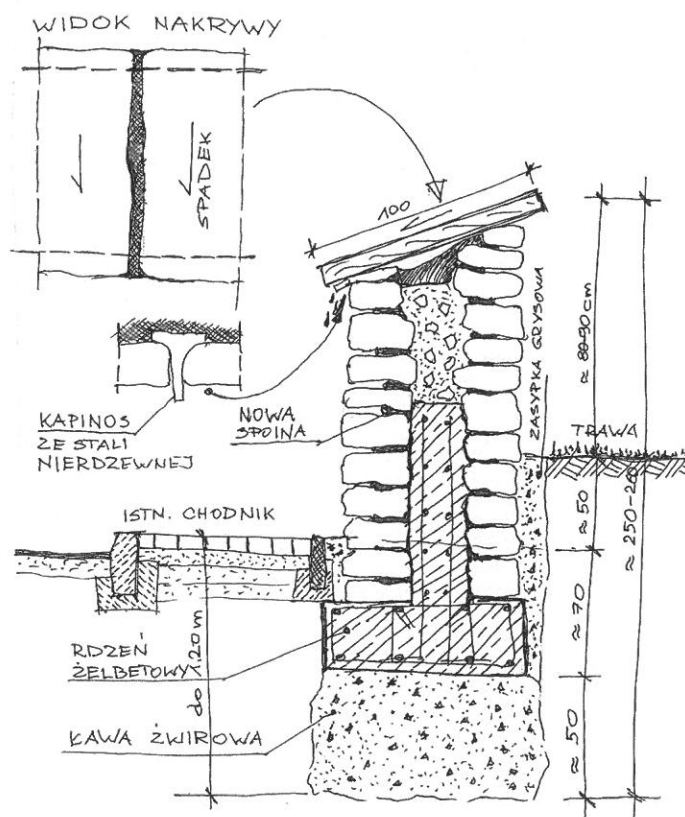
Podczas prowadzenia robót rozbiórkowych istniejącego muru a następnie jego odtworzenia, należy zwrócić szczególną uwagę na połączenie muru z fundamentem kamiennym kaplicy przykościelnej. Na chwilę obecną fundament kaplicy jest połączony w części z murek kamiennym ogrodzenia. Zaleca się aby fundament kamienny kaplicy nie był połączony z murem. Należy przewidzieć dylatację pomiędzy obydwoma murami.

Część muru posiada nakrywę z blachy stalowej. Blacha ta jest przymocowana do fragmentów, elementów drewnianych. Nie posiada regularnej konstrukcji. Sądzi się, że pokrycie części muru blachą stanowi efekt napraw w poprzednich latach. Wskazuje na to lokalizacja. W tej części muru nastąpiły największe jego deformacje na skutek osiadania jak również ta część muru była częścią wtórną ogrodzenia kościoła. Jej zasięg sięga tej części muru która mogła być dobudowana na przełomie wieków i po prostu nie starczyło materiału aby całość pokryć daszkiem pulpitowym kamiennym. Dlatego też należy przywrócić na całej długości muru daszek pulpitowy z kamienia. Podczas robót rozbiórkowych w pierwszej kolejności należy usunąć blachę, usunąć klocki drewniane do których przymocowana jest blacha a które osadzone są w strukturze muru. Ubytki po ich usunięciu należy uzupełnić kamieniem na zaprawie wapiennej firmowej kształtując pochylenie oraz wysokość zbliżoną do pozostałej części.

Istniejące nakrycie muru należy zdemontować w celu naprawy muru i wzmocnienia jego struktury. W pierwszej kolejności należy zdemontować nakrycie w płn-zachodnim narożu muru. Ono bowiem wykazuje największy zakres destrukcji muru. Po naprawie odcinka muru, uzupełnieniu ubytków wykonać warstwę spadową z zaprawy zbrojonej włóknem szklanym alkaliowoodpornym grubości 3-5 cm. Pomiędzy tak wykonaną wylewką a ułożonym na tym przekryciem kamiennym winna zostać szczelina ok 10-20 mm, a w dolnej części w szczelinach pomiędzy kamieniami należy umieścić małą rynienkę w celu odprowadzenia poza lico muru wykroplonej tam wody. Daszek kamienny wykonać z całych kamieni na całej szerokości muru. W każdej "płyce" kamiennej wierzimy otwór na kotwę HELIFIX 8 mm. Kotwa taka to pręt ze stali nierdzewnej zakotwiony w murze na którym poprzez te otwory ułożona będzie płyta kamienna daszku. Dzięki temu płyta nie zjedzie z muru. Kotwa taka nie powinna wystawać poza lico kamienia aby można było po osadzeniu płytki zakitować otwór i uczynić go niewidocznym. Po ułożeniu kilku płyt kamiennych powstałą szczeliną należy zakitować/zaspoinować. Operację tą należy przeprowadzić w taki sposób aby rysunek spoin pozostał czytelny - spoin poniżej lica płytki. Naprawy te należy wykonywać odcinkowo po kilka metrów z równoczesnym zabezpieczeniem części nie wykonanej przed szkodliwymi wpływami opadów. Po wymurowaniu należy wykonać nowe spoinowanie muru zaprawą wapienną firmową z późniejszą impregnacją fug jak również kamienia. Przed przystąpieniem do spoinowania należy pogłębić istniejące spoiny, usunąć wszystkie części luźne. Należy usunąć również pozostałości po spoinach cementowych, czyszczenia należy dokonywać na sucho. Kamień czyścić szczotką drucianą. Zabrania się używania myjki ciśnieniowej aby nie dopuścić do nadmiernego zawilgocenia muru - wnętrza muru którym jest materiał gruzu kamiennego wymieszany z gliną i wapnem. Spoinowania dokonujemy firmową zaprawą wapienną bądź zaprawą wapienną z niewielkim dodatkiem cementu białego. Po zakończeniu procesu spoinowania, spoiny oraz kamień należy zaimpregnować np. preparatem systemu ECOFAIR. Przy uzupełnianiu spoin w miejscu połączenia muru z kaplicą

przykościelną należy tak wykonać spoiny aby nie tworzyły zagłębień w których spływająca po murze woda mogłaby się gromadzić i w przypadku mrozów uszkodzić spoinę, doprowadzić do rozwarstwienia.

Po zakończeniu robót związanych ze wznoszeniem nowych fragmentów muru, odsłonięty fundament poniżej terenu, zaspoinować oraz zagruntować spoiny i kamień. W najniższych partiach fundamentu wykonać opaskę z tłustej gliny a następnie wykonać wokół fundamentu opaskę żwirową.

Schemat naprawy ogrodzenia – w miejscu przy bramach. .

Kaplica w murze również wymaga remontu. W zakres przedmiotowego remontu wchodzi remont elewacji wraz z wymianą pokrycia dachu. Istniejące pokrycie dachu blachą stalową płaską na rąbek stojący. Należy wymienić pokrycie dachu wraz z uszkodzonymi elementami konstrukcji dachu. Które elementy konstrukcji dachu będzie trzeba wymienić zostanie ocenione na etapie robót remontowych. W trakcie remontu należy dbać o zachowanie formy i kształtu elementów wymienianych – należy zachować kształt zbliżony do oryginalnych elementów wymagających wymiany.

Przedmiotowy budynek jakim jest kościół pw. Św. Marcina Biskupa z Tours w Mogilnie wraz z otoczeniem: kaplicami oraz murem od kilku lat nie pełni już swojej funkcji. Po wybudowaniu nowego, większego pełni funkcję kościoła pomocniczego. Nabożeństwa tam są odprawiane bardzo okazjonalne a w ostatnim czasie nie są już odprawiane. Obiekt nie użytkowany zaczyna popadać w ruinę. Aby nie dopuścić do całkowitej destrukcji obiekt należy poddać remontowi. Obiekt ze względu na swój stan techniczny wymaga całkowitego remontu poczynając od posadowienia - fundamentów a kończąc na pokryciu dachu. Budynek kościoła został już poddany remontowi, natomiast remontowi należy poddać również ogrodzenie oraz - kaplicę św. Anny oraz przedmiotową kaplicę w murze - obiekty te tworzą jedną całość - zespół kościelny.

Dokumentacja fotograficzna

Widoczne fragmenty muru w dolnej części ogrodzenia przy kaplicy św. Anny. Widoczne pokrycie muru blachą.

Widoczny mur w dolnej części ogrodzenia przy wejściu na plac kościelny przy kaplicy św. Anny. Widoczne uszkodzenia, rozwarstwienia mury oraz przechylenia na skutek osiadania.

Widoczny mur od strony drogi powiatowej. Widoczne przemurowania muru na skutek osiadania w miejscach odwodnień z placu kościelnego. Na drugiej fotografii widoczny fragment muru w górnej części przy wejściu głównym. Widać uszkodzenia muru oraz nakrycia kamiennego. Brak naprawy doprowadzi do szybkiej destrukcji ogrodzenia.

Widoczne resztki tyku od strony wewnętrznej oraz przechylenie się muru na zakręcie. Pozostawienie muru bez naprawy doprowadzi w niedługim czasie do jego zawalenia się na skutek osiadania oraz drgań od pojazdów poruszających się drogą powiatową.

Widok nakrywy kamiennej muru z widocznymi uszkodzeniami. Widoczny również sposób połączenia muru kamiennego ogrodzenia z fundamentem kamiennym kaplicy przykościelnej.

Widok połączenia cokołu kaplicy z murem. Widoczny zły stan techniczny ścian zewnętrznych. Należy odtworzyć tynki oraz poprawić wiązania w murze kamiennym na styku muru kaplicy z murem ogrodzenia.

Widok kaplicy w murze. Widoczne uszkodzenia tynku zewnętrznego zwłaszcza w części fundamentowej. Na drugiej fotografii widoczny jest sposób połączenia kaplicy z murem. Część nadziemna muru jest „odspojona od muru cokołu kaplicy.

Widok kaplicy z murem od strony zachodniej oraz widoczny szczegół połączenia części nadziemnej muru z murem cokołowym kaplicy. Podczas remontu muru zaleca się aby mur i fundament kamienny kaplicy nie były połączone monolitycznie.